

Handläggare
Marie Björklöf
Telefon: 0850835605

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 23 november 2021

Ärende 9

Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar i Stockholms stad 2022-2024

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att för egen del godkänna förslaget till handlingsplan.
2. Arbetsmarknadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att fatta beslut om handlingsplanen.

Sammanfattning

Kommunerna har enligt skollagen ett aktivitetsansvar för ungdomar under 20 år som är folkbokförda i kommunen och som har fullgjort sin skolplikt men inte fullföljt en gymnasieutbildning. I Stockholms stad har arbetsmarknadsnämnden huvudansvaret för kommunens aktivitetsansvar. I detta ärende presenteras förslag till handlingsplan för arbetet i staden. Handlingsplanen utgår från Skolverkets allmänna råd för kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar (2016) och har tagits fram av arbetsmarknadsförvaltningen i samverkan med utbildningsförvaltningen, och i samråd med socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna. Handlingsplanen gäller under perioden 2022-2024 och beskriver uppdragets bakgrund och innehåll, organisation för genomförandet, ansvarsfördelning samt inriktning för insatser på en övergripande nivå.

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för samordning av kommunens aktivitetsansvar men uppdraget utförs i nära samverkan med utbildningsförvaltningen. I det uppsökande arbetet finns även en samverkan med stadsdelsförvaltningar. De ungdomar som ingår i målgruppen för kommunens aktivitetsansvar ska erbjudas lämpliga individuella insatser som i första hand syftar till att motivera till att påbörja eller återuppta studier. Genomförandet av uppdraget med kommunens aktivitetsansvar följs upp och utvärderas löpande, och rapportering sker även till Skolverket två gånger per år.

Bakgrund

Kommunerna har enligt skollagen ett aktivitetsansvar för ungdomar under 20 år som är folkbokförda i kommunen och som har fullgjort sin skolplikt men inte fullföljt en gymnasieutbildning. Kommunens aktivitetsansvar (KAA) ställer krav på att kommunen håller sig informerad om vilka som tillhör målgruppen, kontaktar dessa och erbjuder lämpliga individuella åtgärder. I Stockholms stad har arbetsmarknadsnämnden huvudansvaret för kommunens aktivitetsansvar för ungdomar under 20 år. Uppdraget genomförs i samverkan med utbildningsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna.

Skolverkets allmänna råd för kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar (2016) föreskriver att det ska finnas en strukturerad handlingsplan för arbetet. Kommunfullmäktige har tidigare fattat beslut om en sådan handlingsplan för staden.

Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden har i stadens budget för 2021 fått i uppdrag att *”i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna revidera riktlinjerna för det kommunala aktivitetsansvaret”*. Handlingsplanen har därför tagits fram i syfte att överlämna till kommunstyrelsen för vidare beredning inför beslut i kommunfullmäktige.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utvecklings- och utredningsstaben på arbetsmarknadsförvaltningen, i samverkan med utbildningsförvaltningen. Ärendet kommer även att lyftas i utbildningsnämnden för beslut.

Ärendet

I detta ärende redovisar arbetsmarknadsförvaltningens förslag på handlingsplan för arbetet med kommunens aktivitetsansvar. Handlingsplanen har tagits fram av arbetsmarknadsförvaltningen i samverkan med utbildningsförvaltningen, och i samråd med socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna. Handlingsplanen fastställer Stockholms stads övergripande rutiner för arbetet med kommunens aktivitetsansvar.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag Uppdragets innehåll

I Stockholms stad har arbetsmarknadsnämnden huvudansvaret för kommunens aktivitetsansvar för ungdomar under 20 år. Av Skolverkets allmänna råd för kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar (Skolverket 2016) framgår att det ska finnas en strukturerad handlingsplan för arbetet. I detta ärende presenteras ett förslag till handlingsplan för staden som utgår från Skolverkets

allmänna råd och som har tagits fram av arbetsmarknadsförvaltningen i samverkan med utbildningsförvaltningen, och i samråd med socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna.

Handlingsplanen gäller under perioden 2022-2024 och beskriver uppdrag, organisation, ansvarsfördelning samt inriktning för insatser på en övergripande nivå. Operativa rutiner samt detaljerade beskrivningar av insatser ingår inte i handlingsplanen utan tas fram på förvaltningsnivå av arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Beskrivningen av insatserna uppdateras årligen och i samband med detta fattas även beslut om inriktning för och innehåll i insatser för kommande år.

Målgruppen för kommunens aktivitetsansvar är unga som inte har fyllt 20 år och som

- Är folkbokförda i kommunen
- Har fullföljt sin skolplikt eller har blivit folkbokförda i landet vid en tidpunkt då de inte har skolplikt
- Inte genomfört utbildning i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning, eller
- Inte har en gymnasieexamen,
- Inte har ett gymnasiesärskolebevis, och
- Inte har fullföljt utbildning som motsvarar gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan med godkänt resultat

Kommunen ansvarar för att arbeta uppsökande mot målgruppen och erbjuda lämpliga, individuella åtgärder. Syftet med insatserna ska i första hand vara att motivera unga i målgruppen att påbörja eller återuppta en utbildning, i andra hand erbjuds stöd mot arbete eller andra aktiviteter. Vissa ungdomar som nås i det uppsökande arbetet står särskilt långt ifrån både arbete och studier och kan ha behov av andra insatser innan eller parallellt med ett arbete för att motivera till studier. I dessa fall är samplanering mellan involverade aktörer av stor vikt och handlingsplanen lyfter särskilt fram behovet av samverkan kring unga som använder droger, unga i riskzon för kriminalitet, unga med fysisk eller psykisk ohälsa samt ungdomar som omfattas av LSS.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Ansvarsfördelning och styrning

I Stockholms stad har arbetsmarknadsnämnden ansvar för att samordna arbetet utifrån kommunens aktivitetsansvar. Ansvar för genomförandet av uppdraget är fördelat främst mellan arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden.

Utbildningsnämnden ansvarar för att förebygga och förhindra

skolavhopp, säkra övergång från grundskola till gymnasieskola samt erbjuda studier för de ungdomar som vill studera.

Arbetsmarknadsnämnden har ansvar för det uppsökande arbetet och för att kartlägga behov, erbjuda stöd och motivera en tillbakagång till studier, samt att stötta unga i målgruppen i att etablera kontakter med andra stödinsatser utifrån individuella behov.

Även stadsdelsnämnderna har i uppdrag att samverka med arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden inom uppdraget och ansvarar för att erbjuda stöd utifrån socialtjänstlagen. För att uppnå goda resultat krävs en nära samverkan mellan berörda förvaltningar och lokala samverkansstrukturer har tagits fram i detta syfte.

Organisation

Arbetet med kommunens aktivitetsansvar utgår från en strategisk samverkansgrupp, ett samverkansforum och utförare av det operativa arbetet.

Den strategiska samverkansgruppen består av chefer från arbetsmarknadsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen. Samverkansgruppen har i uppdrag att på strategisk nivå initiera och följa upp gemensamma utvecklingsuppdrag och projekt, samt lyfta stadsövergripande frågor som rör ungdomar och unga vuxna. I uppdraget ingår även övergripande styrning av kommunens aktivitetsansvar.

Samverkansforumet har i uppdrag att diskutera konkreta utvecklingsfrågor, förbereda frågor till samverkansgruppen samt planera samverkansinsatser för personalen. I samverkansforumet diskuteras och analyseras underlag till den årliga rapporten av kommunens aktivitetsansvar, och med denna som grund utvecklas och planeras arbetet för följande år. I samverkanforumet ingår chefer och medarbetare med samordnande uppdrag från arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

För stadsövergripande samverkans- och utvecklingsarbete ansvarar utvecklings- och utredningsstaben på arbetsmarknadsförvaltningen. Staben ansvarar även för återrapportering av uppdraget till Skolverket, samt för att tillsammans med IKT-enheten på utbildningsförvaltningen samordna och utveckla de delar av Barn- och elevregistret (BER) där kommunens aktivitetsansvar hanteras.

Det operativa arbetet med att söka upp samt erbjuda insatser och samverka med stadsdelsförvaltningarna bedrivs av Jobbtorg

Stockholm. Arbetet utgår dels från de lokala jobbtorgen för unga, och dels från Verksamhetsområde Insatser.

På utbildningsförvaltningen är Skolslussen en av huvudaktörerna i det operativa arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret. Skolslussen är en del av gymnasieavdelningen och ansvarar för studie- och yrkesvägledning samt för att förmedla platser på gymnasieskolor till de ungdomar som vill studera. Skolslussen ansvarar också för studie- och yrkesvägledarnätverk, samt genomför informationsinsatser för studie- och yrkesvägledare och rektorer på grund- och gymnasieskolor med fokus på gymnasievalet, gymnasieskolans olika program och övergångar mellan skolformer.

Informationsansvar och uppsökande arbete

Av Skolverkets allmänna råd framgår att hemkommunen bör säkerställa att det finns förutsättningar och rutiner för att löpande under året identifiera och hålla sig informerad om hur de ungdomar som tillhör målgruppen för det kommunala aktivitetsansvaret är sysselsatta.

Grund- och gymnasieskolan har i uppdrag att tillhandahålla utbildning av god kvalitet och ge eleverna möjlighet att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Utbildningsförvaltningen ansvarar för att ta fram och vid behov utveckla rutiner för övergången mellan grundskola och gymnasieskola. För att förebygga avhopp i övergången från grundskola till gymnasieskola samverkar utbildningsförvaltningen med lokala samordnare för det kommunala aktivitetsansvaret, bland annat i de fall där skolorna har kännedom om ungdomar som efter avslutad grundskoleutbildning inte påbörjar gymnasiet. Vid längre perioder av ogiltig frånvaro samt vid avbrott ska gymnasieskolan även rapportera detta till elevens hemkommun. Rutiner finns för att säkerställa att informationen i dessa fall skickas till en funktionsbrevlåda för kommunens aktivitetsansvar som sedan kontaktar den berörda ungdomen. Utbildningsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen har även särskilda rutiner för samverkan kring unga nyanlända i deras övergång från gymnasieskola till vuxenutbildning.

Jobbtorg Stockholm ansvarar för det uppsökande arbetet inom ramen för kommunens aktivitetsansvar, där lokala samordnare söker upp och erbjuder insatser till unga i målgruppen. Arbetet administreras i Barn- och elevregistret (BER) där alla ungdomar under 20 år som saknar en skolplacering efter grundskolan automatiskt registreras. Det uppsökande arbetet utgår från ett flöde i flera delar, bestående av brevutskick och information,

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

telefonkontakt och hembesök. En handbok med tydliga rutiner för detta finns framtagen. Det finns även ett upparbetat samarbete med stadsdelsförvaltningarna kring det uppsökande arbetet, då stadsdelarna genom sitt uppdrag ofta kommer i kontakt med unga som omfattas av aktivitetsansvaret. I de fall där lokala samordnare möter nyanlända unga som omfattas av kommunens aktivitetsansvar kontaktas i första hand Start Stockholm för att undersöka om ungdomen har kontaktat staden för plats på språkintruktionsprogrammet. Om studier inom gymnasieskolan inte är aktuellt kan SFI vara ett alternativ, vid behov i kombination med parallella insatser.

Lämpliga individuella åtgärder

Av Skolverkets allmänna råd framgår att kommunen ska erbjuda unga som omfattas av kommunens aktivitetsansvar lämpliga individuella insatser. Insatserna ska i första hand syfta till att motivera individen att återgå till utbildning, och i andra hand till annan sysselsättning så som till exempel arbete. Exempel på lämpliga åtgärder är motiverande samtal med studie- och yrkesvägledare, insatser inom ramen för introduktionsprogrammet samt åtgärder där flera myndigheter eller andra aktörer samverkar, till exempel inom utbildning, hälso- och sjukvård, socialtjänst och arbetsförmedling.

Inledningsvis erbjuds ungdomar i målgruppen alltid enskilt stöd och vägledning. På Skolslussen erbjuds ungdomarna studie- och yrkesvägledning och via Jobbtorg Stockholm erbjuds stöd, studie- och yrkesvägledning och motiverande samtal lokalt ute på de olika jobbtorgen. Ungdomarna erbjuds även stöd av särskilda coacher. För ungdomar som har behov av ett mer intensivt och långvarigt stöd och motivationsarbete finns möjlighet att delta i den centrala verksamheten Aim.

Utöver det ovan beskrivna grundläggande stödet och vägledningen finns en rad olika insatser som målgruppen kan ta del av. Insatser finns både inom ramen för gymnasieskolan, vuxenutbildningen, samt inom Jobbtorg Stockholm. Utbildningsnämnden ansvarar för insatser som ges inom ramen för gymnasieskolan och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för insatser vid sidan om gymnasieskolan. Arbetet med att utveckla och erbjuda insatser sker löpande i samverkan mellan arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden och utbudet av insatser förändras därför årligen. På förvaltningsnivå finns även en beskrivning av tillgängliga insatser som årligen följs upp och uppdateras, samt beslutas av förvaltningsledningen.

Dokumentation och registerföring

Kommunen ansvarar för att säkerställa att det finns förutsättningar och rutiner för att tillhandahålla administrativa system som tillåter uppföljning av insatser, utvärdering och registerföring av individer som omfattas av kommunens aktivitetsansvar. I Stockholms stad utgör Barn- och elevregistret (BER) grunden för dokumentation, rapportering och uppföljning av arbetet. En systemsamordnare från arbetsmarknadsförvaltningen ansvarar för samordning och utveckling av arbetet och lathundar för dokumentationshantering i registret finns framtagna.

Inom Jobbtorg Stockholm används verksamhetssystemet Flai i de fall där en anmälan till insatser inom jobbtorgens verksamheter krävs.

Uppföljning, utvärdering och rapportering

Arbetet med kommunens aktivitetsansvar utgår från bestämmelser i skollagen, samt uppdrag i stadens budget. I verksamhetsplanen för arbetsmarknadsförvaltningen sätts indikatorer och aktiviteter för uppdraget som sedan följs upp i samband med tertiärrapporteringar och verksamhetsberättelse. Till verksamhetsberättelsen tas även en mera omfattande årsrapport för kommunens aktivitetsansvar fram, där bland annat statistik kring uppdraget och utvecklingsområden för kommande verksamhetsår framgår. Rapportering av resultat och indikatorer sker även till Skolverket två gånger per år och som ett led i utvecklingsarbetet samlas synpunkter in från ungdomar som omfattas av kommunens aktivitetsansvar.

Karina Uddén
Arbetsmarknadsdirektör

Anders Nordborg
Utvecklingschef

Bilaga

1. Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar i Stockholms stad 2022-2024

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Arbetsmarknadsdirektör	2021-11-11
Anders Nordborg, Utvecklingschef	2021-11-11